

SZABADEGYHÁZA

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

MEGBÍZÓ:

Szabadegyháza Község Önkormányzata

2432 Szabadegyháza Kossuth utca 2.

Tartalomjegyzék:

1. JÖVŐKÉP	3
1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan..	3
1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése	6
2. CÉLOK.....	8
2.1. A település fejlesztését szolgáló stratégiai célok meghatározása	8
2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása.....	12
2.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	12
2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata	13
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ.....	15
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	15
3.1.1. Társadalmi adatok	15
3.1.2. Gazdasági adatok.....	15
3.1.3. Környezeti adatok.....	15
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	15
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	16
4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE	18
4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer	18
4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére.....	19

1.JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Szabadegyháza településfejlesztési koncepciója a 2030-ig terjedő időszakra kijelöli a település helyét a megyei és a járási településhálózatban, bemutatja a község társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetének jövőbeni állapotát. A jövőkép meghatározásakor az önkormányzat egy új szemlélet szerinti fejlődést szeretne a településen megvalósítani.

A település jövőképe a helyi társadalmi és gazdasági szereplők aktív közreműködésével és bevonásával készült. Szabadegyháza jövőképe a település elsősorban földrajzi adottságaira, társadalmi, gazdasági lehetőségeire, valamint erőforrásaira (környezeti értékei, infrastruktúra, hagyományok) épít, valós, megvalósítható célokat határoz meg.

1.1.1 Társadalmi jövőkép:

Demográfia:

A település lakosság száma 2019-ben 2150 fő volt. A lakosság szám 1980-tól 2001-ig folyamatosan emelkedett. Ekkorra elérte a 2220 főt. Ettől az évtől kezdve enyhe visszaesés következett majd 2017 évben meghaladta ezt a számot. Ebben az évben 2225 lakosa volt a településnek. A jövőre vonatkozóan nem várható nagyarányú változás a népesség számában. Bár a halálozási mutatók még mindig meghaladják az élve születések számát a beköltöző fiatal családok révén ez a tendencia is középtávon megfordulhat. A község demográfiai jövőképét arra alapozza, hogy a központi támogatásoknak köszönhetően növekedik a gyermekvállalási kedv így javulnak a település demográfiai mutatói. Ehhez a perspektívához megfelelő mennyiségű és minőségű lakóterület biztosít az Önkormányzat.

Oktatás, szociális ellátás:

A település intézmény hálózata felkészült a kismértékben emelkedő gyermekszám ellátására. Működik a 3 csoportos zöld óvoda, ami igény szerint további csoportszobával bővíthető. Logopédus és gyógytestnevelő foglalkozik a felzárkózást igénylő gyermekekkel. Pályázati forrásból minibölcsöde épül a Báthori utca elején. A bölcsödében 1 csoportban 9 fő, három éven aluli kisgyermek ellátására lesz lehetőség. A Szabadegyházi Kossuth Lajos Általános Iskolában alsó és felső osztályban is minőségi képzéshez jutnak az ott tanuló gyermekek. Továbbra is kiemelt feladat a kompetencia alapú oktatás melynek keretében nagy hangsúlyt kap a néphagyományok őrzése a sport és az idegen nyelvű képzés, ami a kikerülő tanulók tovább tanulási és későbbi sikeres munkavállalási esélyeit növelik. A nehézségekkel küzdő gyermekeket felkészült fejlesztő pedagógusok segítik a hátrányok leküzdésében. A középfokú oktatást Székesfehérvár és Dunaújváros Megyei Jogú Város intézményeiben tudja legközelebb igénybe venni a 8. osztályból kikerülő gyermekek zöme.

A Község lakosságán belül – az életkilátások javulásával párhuzamosan – növekszik az időskorúak aránya. Ez magával hozza a megfelelő ellátó hálózat kialakítását. Az erre létrehozott Adonyi Szociális Intézményfenntartó Társulási formában működtetett szervezet megfelelő minőségben biztosítja azokat az alap szolgáltatásokat, amelyek biztonságot adnak az ellátott helyi és környékbeli lakosságnak egyaránt. A település rövidtávú elképzelése a Családsegítő és Gyermejköltségi Központ

Önkormányzati hatáskörbe való vonása. Az Önkormányzat a Község hátrányos helyzetű lakói számára méltányos juttatási rendszert biztosít. A településen szegregátum és szegregáció szempontjából veszélyeztetett terület nem alakul ki, a lakók és az önkormányzat a helyi esélyegyenlőségi tervben megfogalmazottakkal összhangban toleráns, segítő és együttműködő szemléletet alkalmaz mindenkiel szemben.

Egészségügyi ellátás:

Szabadegyháza továbbra is fenntartja és lehetőségeihez képest kisléptékben fejleszti a már meglévő alapellátást és szakellátást. Az egészségházban a településen élő házi orvos látja el a betegeket. A védőnői szolgálat továbbra is magas színvonalon látja el feladatát az egyre növekvő gyermek létszám mellett. A fogorvosi ellátást egyre korszerűbb eszközparkkal és szakorvossal biztosítja az Önkormányzat. A szakorvosi ellátási feladatok száma emelkedik egyre több ilyen jellegű szolgáltatást tud a helyi és a környékbeli lakosság igénybe venni. Az egészségügyi ellátásban a gyógyítás mellett a prevenció is kiemelt szerepet kap. A minden korosztály számára biztosított tevékeny élet, az egészséges táplálkozás és a mozgásban gazdag életmód a fizikai és mentális betegségek elkerülésének preferált megelőzési elemeivé lépnek elő.

Kultúra-Szabadidő-Sport:

A település a kiépített infrastruktúrát optimális szinten használja a polgárai megelégedésére. Az igényesen kialakított és jól felszerelt Művelődési ház a feladatához kapcsolódóan a könyvtári szolgáltatáson kívül biztosítja a teleházi szolgáltatásokat a civil szervezetek bevonásával a színvonalas kulturális programokat melyek fontos szerepet játszanak a helyi identitás kialakításában. E mellett a szervezett programok tartalmasságát kikapcsolódást kínálnak a szép korúak részére is. A társadalmi aktivitás növekszik, a hagyományápoló programok száma emelkedik.

A településen a sport és a rekreáció minden korosztály életmódjába beépül. A meglévő szabadterei létesítmények (műfüves futballpálya,) állagmegóvására, minőségének megőrzésére folyamatos figyelem irányul. A teremsportágak lehetősége bővül, látogatottságuk növekszik.

Civil szervezetek:

Szabadegyháza Önkormányzata bevételei függvényében támogatja a településen lévő civil szervezetek működését. A szépen felújított Művelődési ház megfelelő otthont biztosít a klubok, alapítványok, csoportok foglalkozásainak. A településen lévő egyházak aktívan kiveszik részüket a lakosság erkölcsi és vallási nevelésében. A civil szervezeteknek különös szerepe van a betelepülők helyismeretének megalapozásában, a történelmi emlékezet fenntartásában és a lokálpatrióta magatartás kialakításában, erősítésében.

1.1.2 Gazdasági jövőkép

Mezőgazdaság:

A külterületen a jó minőségű szántóföldeken a növénytermesztés mellett előállításra kerülnek a diverzifikációnak köszönhetően a minél magasabb színvonalon feldolgozott helyi termékek, amik megfelelő minősítésen esetek át és bekerülhetnek a kistérségi kereskedelem vérkeringésébe. A gyengébb minőségű területeken megjelennek a szoláris energiát hasznosító a település energiaellátását is kiegészítő energiatermelő rendszerek. A zártkerti területeken a visszaszoruló kiskerti művelés és a gyümölcsstermesztés marad továbbra is a meghatározó tevékenység. A

mezőgazdaságon belül az állattartás továbbra is meghatározó szerephez jut, de itt is kiegészülhetnek ezek olyan ráépülő tevékenységekkel, amik biztosítják a gazdálkodók hosszú távú megélhetését.

Ipar:

A 62-es főközlekedési út elkerülő szakaszának megépítésével a Székesfehérvár-Dunaújváros tengely hatására a településhez tartozó gazdasági övezetben új kis és közép vállalkozások kezdik meg működésüket. Ez további fontos bevételt jelent az Önkormányzat számára, amely ezt ésszerűen visszaforgatja az infrastruktúra fejlesztésekbe. Már nem csak a termeléssel és szolgáltatással foglalkozó gazdasági társaságok, hanem a tudás-intenzív innovációban jártas vállalkozások is keresik a betelepülés lehetőségét. Bár az elkövetkezendő 10-15 évben még mindig erőteljesen érvényesül, a megyeszékhely elszívó hatása ez egyre inkább mérséklődik és nő a helyben foglalkoztatottak aránya.

Szolgáltatás-kereskedelem:

A közszolgáltatások jó hatékonysággal és magas minőségben elérhetők a településen. A pályázati forrás bevonásával megvalósuló piactér nem csak a helyi termékek megvásárlására ad kiváló alkalmat, hanem egyfajta közösségi térként is betölti szerepét. A település üzemeltetési szolgáltatásokat továbbra is az Önkormányzat egyes tevékenységeket pedig együttműködve a térség más településeivel társulási formában lát el. Ehhez a megfelelő humán erőforrás rendelkezésre áll, folyamatos tanulással a szakmai kompetenciájuk is emelkedik. Működik a lakossági alap igényeket kielégítő kereskedelmi szolgáltatás is.

Turizmus:

A minőségi kiránduló turizmushoz kapcsolódva további fejlesztések történnek az arborétum területén. Az Önkormányzat hatékony népszerűsítési kampányainak köszönhetően egyre többen látogatják a neobarokk stílusban épült és azóta többször megújult Nedeczky-Griechsch kastély és lovarda valamint pince épületét. Ezekre épített kiszolgáló létesítmények turista szállások, higiénés létesítmények, fellendülést hoznak a település idegenforgalmában. A falusi szálláshelyek száma emelkedik, a helyi termékekkel kiegészülő minőségi szolgáltatást biztosító hosszútávon is megtalálják számításukat a településen.

1.1.3 Táj, természeti és épített környezet jövőkép

Épületek, lakóterületek:

A település a jövőben is nagy gondot fordít az épületek állagának megóvására, különös tekintettel a néhány védett épület esetében. Az intézmények felújítása az elfogadott településképi szempontokat és a hatályban lévő energetikai szempontok figyelembe véve történik. A letelepülő vagy áttelepülő fiatalok számára infrastruktúrával ellátott lakóterület áll rendelkezésre. A környezetre és egészségre ártalmas építőanyagok lecserélésre kerülnek, alkalmazásuk a továbbiakban nem lesz jellemző. A régi és újonnan épült lakóépületek esetén a Helyi Építési Szabályzatban és a hatályban lévő Települési Arculati Kézikönyvben leírtak is betartásra kerülnek. A közterületek továbbra is koncepcióba illeszthető egységes elképzelés alapján fejlődnek.

Közlekedési Infrastruktúra:

A Koncepció időtávjában a község lépéseket tesz a Közútkezelő fenntartásában lévő utak minőségének javítására akár tulajdonba vétellel is, pályázati források bevonásával. Az

önkormányzati kezelésben lévő úthálózat felújítása egy a helyi igényeken alapuló koncepcióra alapozva éves bontásban történik. Kiemelt szempont a Zártkerti területen lévő utak felújítása. A gépjármű közlekedés mellett a gyalogos és kerékpáros közlekedés, mint a mozgás-gazdag életvitel fontos terei egyre nagyobb szerepet kapnak a lakosság életében. Egyre többen használják a településen átmenő kerékpárutat a környék felfedezésére. A gyalogos közlekedés biztonságosabbá tételének érdekében minőségi, az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe vevő járófelületek kerülnek kialakításra.

Közmű Infrastruktúra:

A közmű fejlesztések kiterjednek a zártkerti területekre is. Az ivóvíz ellátás érdekében további kapacitások kerülnek kialakításra. Az új beépítésre szánt lakóterületeken az összes szükséges közmű rendelkezésre áll. A modern élet részeként a szélessávú internet kiépítésre kerül az egész településen. Az energia használat a megújuló energiák felé fordul. A fenntarthatóságot szem előtt tartó szemlélet a község kedvező lakóterületi adottságait tovább erősítik.

Zöldfelületek:

A település zöldfelületi ellátottsága, az általános megítélés szerint jó. Elmondható, hogy a növényállomány gazdag, a zöldfelületek rendezettek és általános ápoltság jellemzi a közterületeket. A település zöldfelületének legkiemelkedőbb és legértékesebb eleme az iskola 1 hektáros területén telepített arborétum. Ezenkívül még öt különböző egymáshoz közeli a falu központjában található területen ültettek különleges növényeket oktatási és településképi okokból. A jövőben a községi utcakép több szempontból még karakteresebbé válik. A településre bár mely irányból érkezőket zöldkapuk várják. A településrészek az elkészült zöldfelületi arculati terv javaslatai szerint újulnak meg.

A település jövőképe:

Szabadegyháza a biztos gazdasági alapokon álló, lakóiról gondoskodó családbarát település

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

Szubszidiaritás és decentralizáció elve

A szubszidiaritás elve alapján a területpolitikában egy térség fejlesztését azon a legalacsonyabb területi szinten kell kialakítani és végrehajtani, ahol a feladat elvégzéséhez a legtöbb információ áll rendelkezésre, és a legtöbb érdek kapcsolódik a feladat megvalósításához. Mindez akkor lehet hatékony, ha a gazdasági, társadalmi, politikai döntéshozatal is alacsonyabb területi szinteken jelenik meg, így törekedve a fejlesztési döntések és eszközök területi decentralizálására.

Térségi és táji szemlélet elve

A területfejlesztés nem csak adminisztratív, települési- és területegységeket érint, hanem a földrajzi tájak életét is befolyásolja. A tájak a természeti környezeti elemek által meghatározott és a társadalmi-gazdasági tevékenységek által alakított területi rendszerek, melyekben az egyes tájalkotó elemeket (domborzat, talaj, vízrajz, napsugárzás, növény- és állatvilág, társadalom) érintő

beavatkozások kihatással vannak a többi elemre is, valamint a helyi gazdasági és társadalmi tevékenységeket is befolyásolják. Ezért a fejlesztések során a beavatkozás célterületét érintő tájak sajátosságait, változásait, működési mechanizmusát is figyelembe kell venni. A fejlesztési beavatkozásokat a tájak területi rendszereibe integrálni kell, hogy illeszkedjenek a helyi táji adottságokhoz, támaszkodjanak a tájak erőforrásaira, hozzájárulva azok védelméhez és kibontakozásához is.

Fenntarthatóság elve

A fejlesztési beavatkozások esetében fenntarthatóságot, biztonságot nem csak általában, globálisan kell értelmezni, hanem az egyes társadalmi, gazdasági, környezeti alrendszerek alkotta területi rendszerek (térségek) összefüggésében is. A fenntarthatóság alapelve minden ágazat irányában a fejlesztéspolitika azon korlátját fogalmazza meg, mely szerint a mai fejlesztések és a fejlesztések alapját adó erőforrás-gazdálkodás nem veszélyeztetheti a jövő generációinak esélyét arra, hogy szükségleteiket biztonságosan kielégítsék. A fenntartható területi rendszerekben a térségi gazdasági folyamatok nem veszélyeztetik a helyi természeti és épített környezetet, nem okozzák az erőforrások kimerülését, az értékhozó kultúrák eltűnését, ugyanakkor magas szinten biztosítják a társadalom létfeltételeit.

Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés

A területfejlesztési politikának fokozottan figyelembe kell vennie a globális, európai, nagytérségi vagy nemzeti szintű gazdasági-társadalmi trendeket a különböző szintű, és helyzetű térségekben. A várható hátrányokat megelőzve, az előnyöket kihasználva jövőorientált, proaktív cselekvési terveket kell alkotni, és nem csak a már bekövetkezett változásokra fogalmazni meg válaszintézkedéseket. A területi tervezés során az egyes célcsoportokat érintő gazdasági-társadalmi célok eléréséhez olyan területfejlesztési tevékenység szükséges, amely a sokszínű partnerségi együttműködések révén több termelőágazat kooperációjából, a szolgáltatások, ill. szociális, egészségügyi, oktatási, kulturális közigazgatási tevékenységek összekapcsolódásából épül fel. Ezek az elemek területi alapon, a beavatkozás terében integrálódnak egymással, koordináltan, szervesen, lehetőleg szinergikusan összefonódó akciókat alkotnak.

Hatékony és koncentráció elve

A településfejlesztési koncepció a koncentráció érvényesítésére törekszik a megfogalmazásban, a legkritikusabb pontokon történő, leghatékonyabb beavatkozás érdekében. A területfejlesztési politika tárgyát képező területi rendszer sok eleme ugyanis nem az absztrakt gazdasági-szociális „terekben” jeleníthető meg a leghatékonyabban, hanem a földrajzi tér egyes vagy típusos egységeiben, tájakban, térségekben.

Nyilvánosság, partnerség elve

A nyilvánosság és a részvétel a területfejlesztési politikában különös hangsúlyt kap. A nyilvánosság területfejlesztési politikai sajátossága, hogy a területi hierarchia legkülönbözőbb szintjein és helyein meg tudja szólítani a közvéleményt. A szubszidiaritást igénylő kezdeményezés esetében a különböző szintű területi szervek vertikális partnersége szükséges.

Területi harmónia elve

A területfejlesztés során arra is figyelemmel kell lenni, hogy a helyi társadalom és a szolgáltatásokat igénybe vevők meghatározó státuszcsoportjai (állandó lakosok, üdülő tulajdonosok, külföldi ingatlan tulajdonosok, helyi-, és szezonálisan jelen levő, illetve a különböző működési nézeteket valló, eltérő menedzsment-szemléletű vállalkozások, bel-, és külföldi turisták, stb.) közti harmónia is hosszútávon biztosítható legyen. Mivel a harmónia csak olyan térség sajátja, amelyben az egyenlőtlenségek mértéke minimális, ezért törekedni kell a területileg kiegyenlített és társadalmilag is igazságos hosszú távú térségfejlesztésre.

Tolerancia

Az etnikai és kulturális különbségeket magukon viselő státuszcsoportok szimbiózisa csak úgy tartható fenn, ha a helyi társadalom szövetén belül megfigyelhető másságok kölcsönösen megismerhetővé és egymás részéről átjárhatóvá válnak.

Esélyegyenlőség

Az infrastrukturális ellátottság és a tudáshoz való hozzáférés mellett a hagyományos célcsoportok (romák, munkanélküliek, migránsok) problémáinak kezelésén túl az esélyegyenlőség biztosítása terén ez a folyamatosan zajló akadálymentesítési beruházások mielőbbi végrehajtása mellett jelenti azt is, mindenki hozzáférjen a számára hasznosnak tartott települési információhoz.

Identitás

A társadalmi identitás jellemzője egyrészt a térséghez, településhez kötődés, másrészt a területi identitás a fenntartható térségfejlesztés egyik belső erőforrása is, csakúgy, mint a természeti erőforrások, például az energiahordozók, a nyersanyagvagyon, a megfelelő éghajlat, vagy a humán erőforrások.

Átláthatóság, monitoring és értékelés elve

A területfejlesztési tervezés, -végrehajtás nem epizodikus tevékenységek együttese, hanem állandó folyamat, mely a térségek társadalmi-gazdasági-környezeti rendszereiben spontán, a beavatkozások vagy a globális trendek eredményeként jelentkező változásokhoz idomul. E folyamat visszacsatolásokkal ciklusokba rendeződik, a tervezési, a végrehajtási, és azok nyomán követésére irányuló értékelési tevékenységek szünet

2. CÉLOK

A fentiekben felvázolt jövőkép összehangolt cselekvés nélkül nem valósulhat meg. A jövőkép megvalósulását meghatározó célok, fejlesztési irányok meghatározása azért kiemelkedően fontos, hogy az azok megvalósításán dolgozók - a település döntéshozói, gazdasági szereplői és lakossága - világos és egyértelmű célok érdekében dolgozhassanak együtt.

E fejezetben tehát megfogalmazásra kerülnek azok a településfejlesztési célok és feladatok, melyek megvalósulása révén elérhető a fentiekben felvázolt jövőkép.

2.1. A település fejlesztését szolgáló stratégiai célok meghatározása

1. A település gazdasági pozíciójának erősítése

Általános cél:

A település gazdasági teljesítményének és versenyképességének erősítése, gazdasági együttműködések kialakítása, az elosztható források bővítése.

Beavatkozási területek:

- Ipar
- Idegenforgalom
- Mezőgazdaság
- Kereskedelem

Kapcsolódó operatív programok:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
- Vidékfejlesztési Program

Tervezett indikátorok:

- Betelepült vállalkozások száma
- Iparüzési adó összege
- Turisztikai szolgáltatást végzők aránya
- Turisztikai szállásférőhely-kapacitás
- A vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma
- Mezőgazdaságon kívüli tevékenységet végzők aránya
- A foglalkoztatás bővítése, a tevékenységek diverzifikációja

Tervezett források:

- Önkormányzati források
- Hazai és EU-s támogatás

Tervezett közreműködők:

- Helyi önkormányzat
- KKV szektor szereplői
- Agrárgazdaság szereplői
- Tercier szektor szereplői
- TDM szervezet
- Helyi LEADER akciócsoport

2: Művi (épített) környezet fejlesztése

Általános cél:

A települési-, épített környezet színvonalának az emelésével, a közlekedési- és a műszaki infrastruktúra korszerűsítésével emelkedjen a népességmegtartó és népességvonzó képesség

Beavatkozási területek:

- Szolgáltatás
- Idegenforgalom
- Ipar

Kapcsolódó operatív programok:

- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
- Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program
- Vidékfejlesztési Program

Tervezett indikátorok:

- Megépített gyalogút hossza
- Beépített infrastrukturális elemek hossza
- Adatbázisba kerülő vagyoneszközök száma
- Felújított vagy újonnan épített közutak hossza
- Felújításra került zöldterületek nagysága
- Felújított Energia hatékony épületek száma

Tervezett források:

- Önkormányzati források
- Hazai és EU-s támogatás

Tervezett közreműködők:

- Közművek üzemeltetői
- Vállalkozások
- Közútkezelő KHT
- Helyi Önkormányzat (ISZKOM)

3, Erős és együttműködő helyi társadalom kialakítása

Általános cél:

Szabadegyháza közösségeinek humán erőforrás fejlesztése a lokálpatriotizmus, a helyi identitás és a település közti kapcsolatok erősítése érdekében.

Beavatkozási területek:

- Szolgáltatás (oktatás, kultúra, sport, szociális ellátás, egészségügy)

Kapcsolódó operatív programok:

- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

Tervezett indikátorok:

- új képesítést szerzők száma
- helyi és térségi együttműködésbe bevont vállalkozások szám
- felújított szociális intézmények száma
- nappali szociális ellátásban részesülők száma
- bentlakásos szociális ellátásban részesülők száma
- új sportolási lehetőségek száma
- elégedettség szint növekedése

Tervezett források:

- Önkormányzati források
- Hazai és EU-s támogatás

Tervezett közreműködők:

- civil szervezetek
- helyi Önkormányzat
- sport szervezetek
- Pedagógusok, egészségügyi dolgozók, szociális dolgozók
- Helyi LAEDER akciócsoport

4, Táj, természeti környezet rehabilitációja

Általános cél:

Beavatkozási területek:

- Környezetvédelem, Természetvédelem, Örökségvédelem

Kapcsolódó operatív programok:

- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
- Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program
- Vidékfejlesztési Program

Tervezett indikátorok:

- rekultivált terület nagysága
- megszüntetett illegális lerakók száma
- felújított védett épület száma
- védetté nyilvánított természeti értékek száma
- környezeti neveléssel kapcsolatos akciók száma

Tervezett források:

- Önkormányzati források
- Hazai és EU-s támogatás

Tervezett közreműködők:

- Gazdasági társaságok
- Helyi Önkormányzat
- Erdészet
- Pedagógusok, egészségügyi dolgozók
- Helyi LAEDER akciócsoport
- Civilszervezetek

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

Jövőkép-Átfogó cél			
Szabadegyháza a biztos gazdasági alapokon álló, lakóiról gondoskodó családbarát település			
Stratégiai Cél			
Gazdaságilag stabil, polgárai számára hosszú távon is élhető település			
Tematikus és részcélok			
1. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGI POZÍCIÓJÁNAK ERŐSÍTÉSE	2. MŰVI (ÉPÍTETT) KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE	3. ERŐS ÉS EGYÜTTMŰKÖDŐ HELYI TÁRSADALOM KIALAKÍTÁSA	4. TÁJJI TERMÉSZETI KÖRNYEZET REHABILITÁCIÓJA
1.1 Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése	2.1 Vonalas infrastruktúra fejlesztése	3.1 Helyben maradás támogatása	4.1 Tájhasználati arányok optimalizálása
1.2 Önkormányzati gazdálkodás optimalizálása	2.2 Zöldfelületi rendszer fejlesztése	3.2 Szociális ellátás erősítése	4.2 Környezetkárosítások felszámolása
1.3 Minőségi turisztikai fejlesztések elősegítése	2.3 Önkormányzati épületek energia hatékony fejlesztése	3.3 Közösségi rendezvények támogatása	4.3 Klímaturatosság erősítése
1.4 Településmarketing	2.4 Örökségvédelem	3.4 Civil szervezetek támogatása	
		3.5 Térségi kapcsolatok erősítése	

Horizontális célok:

Olyan elvek, melyeket a programozás és tervezés során minden fejlesztési irány, a tulajdonképpeni fejlesztési célok kialakításában és elérésében érvényesíteni szükséges. E szempontok áthatják mind a tervezést, mind a megvalósítást. A területfejlesztési politika fejlesztési alapelveitől eltérően, elsősorban nem módszertani jellegűek.

Szabadegyháza esetében a horizontális fejlesztési célok közül az élhetőség versenyképesség és a fenntartható fejlődés ami szervesen köthető a sikeres jövőkép megvalósításához.

2.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Fejlesztési célok	Településrészek			
				Külterület

		Falusias Településrész a központtal	Szeszgyári lakótelep	Gazdasági terület	
TELEPÜLÉS GAZDASÁGI	1.1 Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése				
	1.3 Minőségi turisztikai fejlesztések elősegítése				
	1.4 Önkormányzati gazdálkodás optimalizálása				
	1.5 Településmarketing				
MŰVI (ÉPÍTETT) KÖRNYEZET	1.1 Vonalas infrastruktúra fejlesztése				
	2.2 Zöldfelületi rendszer fejlesztése				
	2.3 Önkormányzati épületek energia hatékony fejlesztése				
	2.4 Örökségvédelem				
ÉS ERŐS EGYÜTTMŰKÖDŐ HELYI KÖRNYEZET	3.1 Helyben maradás támogatása				
	3.2 Szociális ellátás erősítése				
	3.3 Közösségi rendezvények támogatása				
	3.4 Civil szervezetek támogatása				
	3.5 Térségi kapcsolatok erősítése				
TÁJ TERMÉSZETI	4.2 Tájhasználati arányok optimalizálása				
	4.3 Környezetkárosítások felszámolása				
	4.4 Klímatudatosság erősítése				

2.4 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

2.4.1 Az alapelvek és a részcélok kapcsolata

A településfejlesztési alapelvek és a részcélok célok kapcsolata			
1.. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGI POZÍCIÓJÁNAK ERŐSÍTÉSE			
1.1 Új vállalkozások betelepülésének ösztönzése	Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés	Térségi és táji szemlélet elve	Hatékony-ság és koncentráció elve
1.2 Önkormányzati gazdálkodás optimalizálása	Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés	Átláthatóság monitoring és értékelés elve	Területi harmónia elve
1.3 Minőségi turisztikai fejlesztések elősegítése	Térségi és táji szemlélet elve	Fenntarthatóság elve	Területi harmónia elve
1.4 Településmarketing	Nyilvánosság és Partnerség elve	Térségi és táji szemlélet elve	Hatékony-ság és koncentráció elve
2. MŰVI (ÉPÍTETT) KÖRNYEZET FEJLESZTÉSE			
2.1 Vonalas infrastruktúra fejlesztése	Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés	Térségi és táji szemlélet elve	Területi harmónia elve
2.2 Zöldfelületi rendszer fejlesztése	Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés	Területi harmónia elve	Térségi és táji szemlélet elve
2.3 Önkormányzati épületek energia hatékony fejlesztése	Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés	Térségi és táji szemlélet elve	Tolerancia, esélyegyenlőség és Identitás elve
2.4 Örökségvédelem	Térségi és táji szemlélet elve	Fenntarthatóság elve	Tolerancia, esélyegyenlőség és Identitás elve
3. ERŐS ÉS EGYÜTTMŰKÖDŐ HELYI TÁRSADALOM KIALAKÍTÁSA			
3.1 Helyben maradás támogatása	Szubszidiaritás és decentralizáció	Tolerancia, esélyegyenlőség és Identitás elve	Nyilvánosság és Partnerség elve
3.2 Szociális ellátás erősítése	Tolerancia, esélyegyenlőség és Identitás elve	Szubszidiaritás és decentralizáció	Nyilvánosság és Partnerség elve
3.3 Közösségi rendezvények támogatása	Átláthatóság monitoring és értékelés elve	Szubszidiaritás és decentralizáció	Nyilvánosság és Partnerség elve
3.4 Civil szervezetek támogatása	Átláthatóság monitoring és értékelés elve	Nyilvánosság és Partnerség elve	Hatékony-ság és koncentráció elve
3.5 Térségi kapcsolatok erősítése	Nyilvánosság és Partnerség elve	Hatékony-ság és koncentráció elve	Rendszerszemlélet, programozás, integrált fejlesztés
4. TÁJI TERMÉSZETI KÖRNYEZET REHABILITÁCIÓJA			
4.1 Tájhasználati arányok optimalizálása	Térségi és táji szemlélet elve	Nyilvánosság és Partnerség elve	Fenntarthatóság elve
4.2 Környezetkárosítások felszámolása	Hatékony-ság és koncentráció elve	Nyilvánosság és Partnerség elve	Térségi és táji szemlélet elve
4.3 Klímatudatosság erősítése	Térségi és táji szemlélet elve	Fenntarthatóság elve	Nyilvánosság és Partnerség elve

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

3.1.1 Társadalmi adatok

A településrendezési eszközök részletes kidolgozásához az alábbi adatok szükségesek

- népesség prognózis
- korosztályos adatok

A település társadalmára vonatkozó adatok és tények a koncepciót megalapozó vizsgálati munkarész 1.7 fejezetében részletesen kifejtésre kerültek.

3.1.2 Gazdasági adatok

A településrendezési eszközök részletes kidolgozásához az alábbi adatok szükségesek

- Ingázók száma
- Településüzemeltetés adatai
- Jövedelmek megoszlása
- Gazdasági ágazatok jelenléte
- Turizmus adatai

A gazdasági adatok részletezését a megalapozó munkarész 1.9 és 1.10. fejezetei tartalmazzák

3.1.3 Környezeti adatok

A településrendezési eszközök részletes kidolgozásához az alábbi adatok szükségesek:

- Tájhasználat, tájhasználati konfliktusok
- Telekstruktúra
- Védett természeti területek elhelyezkedése, átlag feletti minőségi osztályú területek
- Zöldterületek adatai
- Önkormányzati vagyonkataszter
- Közlekedési infrastruktúra, forgalmi adatok
- Közmű infrastruktúra
- Környezetvédelmi terhelési adatok

A település környezetére vonatkozó kiinduló adatok a megalapozó vizsgálat 1.12 – től 1. 17-ig sorszámozott fejezetei tartalmazzák.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

3.2.1 Javaslat a Műszaki Infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjének változtatására:

Közlekedés:

Szabadegyháza közúti közlekedését alapvetően a 62. számú Dunaújváros- Székesfehérvár másodrendű főútvonal, illetve a keresztirányban megépített 6209. jelű Adony – Káloz összekötő út

határozza meg, azonban kulcsfontosságú szerepe van az önkormányzatnak átadott útszakasznak: ez biztosítja a szeszgyár és a lakótelep elérhetőségét.

Szabadegyházán a közúti közlekedés mellett a vasúti közlekedésnek is jelentős szerepe van. A települést kettészeli a 40-es számú Pusztaszabolcs-Pécs vasútvonal, mely a közúti távolságok áthidalását segíti mind a teherszállítás, mind a személyszállítás tekintetében. Továbbá a vasút léte a Szeszgyári ipari terület számára is elengedhetetlen közlekedési mód, a végtermék és nyersanyag szállítása miatt. A Szabadegyházán található vasútállomás a 62114. jelű önkormányzati útról érhető el a település észak-keleti oldalán.

A 1696/2014. (XI. 26.) Korm. határozat szerint Szabadegyházán CEF (Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz) támogatási keretein belül kerül fejlesztésre a 40a számú Budapest–Pusztaszabolcs-vasútvonal (két ütemben Kelenföld állomásig), valamint a 40-es számú Budapest-Dombóvár-Pécs-vasútvonal (Pusztaszabolcs és Dombóvár között).

Közművesítés:

Szabadegyháza közüzemű ivóvízellátása, szennyvízelvezetése, villamosenergia ellátása, gázellátása kiépült, a közművek tartalék kapacitással rendelkeznek a fejlesztési igények kielégítésére.

A belterületen tervezett új utcanyitások esetében a közműveket ki kell építeni.

A folytatni kell az elkészült tervek szerint a belterületi csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztését.

A belterületen áthaladó Szabadegyháza vízfolyás mederrendezését javasolt elvégezni, ezzel jelentősen csökkenthető a vízfolyás melletti vízjárta területek nagysága.

3.2.2 Javasolt településszerkezeti változtatások:

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Szabadegyháza Község Önkormányzata a településképp védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvényi kötelezettségének eleget téve a 3/2018. (I.16.) önkormányzati határozatával elfogadta Szabadegyháza Településképi Arculati Kézikönyvét (TAK) és megalkotta Szabadegyháza Község Önkormányzat Képviselő-testületének a településképp védelméről szóló 2/2018. (I.16.) önkormányzati rendeletét. A rendelet lehatárolta a településképi szempontból meghatározó területeket és azokra szabályokat fogalmazott meg. A rendelet a településképi követelmények meghatározása mellett szabályozza az egyes sajátos berendezések (pl. reklámok, reklámhordozók), műtárgyak elhelyezésének feltételeit is. A kézikönyv tartalmazza a település építészeti örökségének és az eltérő karakterű településrészek bemutatását is. A kézikönyv a helyi településképi rendelet megalapozására szolgál, folyamatosan bővíthető, fejleszhető, ahogyan a település is formálódik, változik, fejlődik.

Országos védelem alatt álló objektumok a községben nem találhatók.

A településen található műemlékek:

- templomrom a településen (lokalizálása nem történt meg)

Helyi védelem alá tartozó ingatlanok:

- Magtár (Hyppolit-pusztá, 0261 hrsz)
- Régi ipari épületek és kapuzat (Szeszgyár, 0351/25 hrsz)
- Kőkereszt a gárdonyi és adonyi utak találkozásánál (0140 hrsz)
- Felső pusztá, volt temető (053 hrsz)
- Volt temető (0115/4,5)

Helyi védelemre javasolt ingatlanok:

- Volt Nedeczky- Griebisch kastély két épülete a park maradványaival, vad-gesztenye fasorral (Belmajor, Középpusztá 0106/3, 0105/3 hrsz)
- Volt Falthum-kúria (Vastaghalom-pusztá, 0376/20 hrsz)
- Istálló, gazdasági épületek (Vastaghalom pusztá, 0376/10 hrsz)

Természeti, tájképi értékek

- Szabadság téri park idős fái
- Keleti és Nyugati Hyppolit-árok völgyei
- Büdös-tó mocsár

Faluképhez tartozó épületek:

- Hungrana Kft. épületei
- Vasútállomás
- Községháza
- Római Katolikus Templom
- Szeszgyári lakótelep

Régészeti lelőhelyek:

Kukália dűlő: római kori, Árpád kori leletek

A település karakterességének megőrzését több történelmi érték, hagyomány segíti, melyek egyediséget kölcsönöznek a településnek, így ezek fenntartása, kidomborítása kiemelt feladat. Az örökségi értékek közt fontos szerepet kapnak a népi építmények, melyek fenntartása a falusias jelleg megőrzésének kulcsa. Ezek speciális felújítási igényekkel lépnek fel, melynek tervezésében, kivitelezésében csak az ebben jártas szakemberek kaphatnak helyet. Törekedni kell az utcaszerkezet, a tömb- és a telekstruktúra megőrzésére, amely meghatározza a település téraryait, a tervezett épületek léptékét. A fejlesztéseknél fontos az új létesítmények megfelelő építészeti eszközökkel való környezetbe illesztése.

A lakóterületek értékei mellett fontos szerep kell, hogy háruljon a lakóterületeken kívüli értékek védelmére és bemutatására, melyek vonzóvá válhatnak a településre kíváncsiak számára.

A felújítások tervezésénél a klímadataosság elveit kell alkalmazni. Mind az energiahatékonyság, mind a megújuló energiaforrások felhasználása, mind a szélsőséges időjárási viszonyokat ellensúlyozó kialakítás – részben a viharok elleni védelem, részben a nyári napvédelem, részben a hirtelen lezúduló csapadék helyben tartása – szerepet kaphat az épületek tervezésénél, kivitelezésénél.

A kulturális örökség elemeinek védelme közérdek; megvalósításában éppen ezért nem csupán az állami és az önkormányzati szervek közötti együttműködésre van szükség, hanem abba az érintett civil szervezeteket, illetve a helyi közösséget is be kell vonni, építve és ráerősítve a helyben jelenleg is megfigyelhető társadalmi felelősségvállalásra és aktivitásra. Kifejezetten a védett objektumok fenntartására, illetve helyreállítására vonatkozóan elsődleges, hogy a beavatkozásokat csak az illetékes Járási Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatalával való egyeztetést követően, a műemléki alapelvek, a helyi építési szabályzat, illetve a településkép védelmi rendelet maximális figyelembe vételével valósíthatják meg. Fontos továbbá, hogy a védett objektumok állagvédelme, felújítása (beleértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is), illetve fenntartható használata nem haladhatja meg a szakmailag indokolt mértéket, végül figyelembe kell venni azt is, hogy a tervezett beavatkozások nem ronthatják azok állapotát.

4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

Szabadegyháza Integrált Településfejlesztési Stratégiát nem készít, a megvalósítás eszközei és azok nyomon követésére vonatkozó szabályozórendszerek meghatározása a településfejlesztési koncepcióban történik. A település 1. fejezetben meghatározott jövőképe megvalósítása érdekében a fejlesztési alapelvek szerint az önkormányzatnak alkalmaznia kell olyan eszközöket, amelyek segítik, támogatják a fejlesztési célok és részcélok elérését.

Ezek az eszközök az alábbiak:

1. A településtervezés során olyan szabályozások elfogadása, melyek a fejlesztési célok megvalósítását szolgálják.
2. Településképi véleményezési és településképi bejelentési eljárás lefolytatásához a feltételek megteremtése.
3. Településmarketing célú tevékenységek annak érdekében, hogy a tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.
4. Együttműködés a helyi gazdálkodószervezetekkel
5. Magánbefektetők bevonása a szükséges fejlesztések megvalósítása érdekében, a kihasználatlan önkormányzati vagyontárgyak és létesítmények hasznosítására (pl élelmiszer bolt, kocsmák stb)
6. A fejlesztési programok végrehajtására az önkormányzat gazdasági programjai, azon belül az éves költségvetések fejlesztési előirányzatai biztosítják a szükséges döntéseket és a forrásokat.
7. Az Európai Unió költségvetési ciklusaihoz igazodva össze kell hangolni a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célkitűzéseket és az egyes ágazati operatív programok pályázati, forrásszerzési lehetőségeit.
8. A településfejlesztési koncepció megalapozó vizsgálatában meghatározott akcióterületeket kiemelten kell kezelni, a településtervezés eszközrendszerével az önkormányzat döntése alapján kell a településrendezési terveket elkészíteni.
9. Környező településekkel való rendszeres és szoros együttműködés.

A koncepció megvalósítását szolgáló intézmények:

10. Szabadegyháza képviselő-testülete és bizottsága
11. Turisztikai Desztináció Menedzsment szervezet

12. LEADER helyi akció csoport

13. Települések közötti együttműködés érdekében létrehozott szervezet

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósulásának folyamatos nyomon követése, felülvizsgálata (monitoring) a település érdeke. A monitoring tevékenység alapvetően belső feladat, azaz a településfejlesztési koncepció végrehajtásáért felelős szervezet felelősségi körébe tartozik. A monitoring célja felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezetek figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre és összegezni az elvégzett feladatokat. Figyelni kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések a megfelelő időben történjenek, a megfelelő eszközökkel. A monitoring számos komplex feladatot foglal magában, az adatgyűjtéstől a koncepció esetleges szükséges módosításáig. Mindezekből adódóan a koncepcióban lefektetett célok sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan visszacsatolási mechanizmus nélkül, amely alapján a koncepció-alkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a monitoring rendszer biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékoltól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a koncepció végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a koncepcionális célok korrekciójára is sor kerülhet.

1. Évenkénti rendszerességgel meg kell vizsgálni, hogy milyen lépések történtek a koncepció célkitűzéseinek elérésére. Eltérés esetén be kell avatkozni, a kívánt cél elérése érdekében módosítani kell a meghatározott intézkedéseket.
2. A fejlesztési koncepció felülvizsgálata, aktualizálása tízévenként szükséges, az elkészült felmérések, legfrissebb statisztikai adatok, egyéb új információk ismerete, illetve a koncepció megvalósulási folyamataiból levonható következtetések alapján.
3. Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit.
4. Ki kell értékelni a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztések pénzügyi és fizikai megvalósulására.
5. Rendszeres kapcsolattartás szükséges a projektek megvalósításért felelős személyekkel az indikátorok elérését nagymértékben befolyásoló akcióterületi projektek nyomon követése érdekében
6. Éves monitoring jelentés készítése javasolt, amely tartalmazza a szükségesnek tartott beavatkozásokat a program végrehajtásába.

A közvélemény folyamatos tájékoztatása a helyben szokásos módon, a községi honlapon és a hirdetőtáblákon elhelyezett közlemények útján valósulhat meg.